

Oglas, pripočela št. takaja i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.
 Novci za predbrojbu, oglas št. štaju se naplatnicom ili polotiskom pošt. Medicinice u Beču na administraciju lista u Pulu.
 Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.
 Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajući u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana ne piše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 847.849.
 Telefona tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepotpisani nećaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata za poltarnom stoji: 12 K u obće, 3 K za seljaka na godinu ili 6 K —, odu. 3 — na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulija br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
 za Istru

Iz carevinskoga vieća.

Razpravljalo se je u cijelom sjednici od 1. maja, o „feri Šustersić-Stein, ili kako su mnogi rekli, pralo se je slovensko-kranjsko rublje.“

Spomenuh već, kako je dne 26. dr. Šustersić predložio da se izabere odbor za negodovanje i svrhu, da izreče negodovanje zastupniku Steinu za to, što da je dr. Šustersić uvriedio. Spomenuh također, da je jučer bio izabran takav odbor i da je o stvari razpravljao skoro cijeli dan. U ime toga odbora izvjestio je dr. Kramár. Izvjestio je dosta na dugo, iztaknuv kako mu je žao, da se takovim šteta pačati mora. Odbor je saslušao koli dr. Šustersića toli zast. Steina, te postavio sljedeće predloge po njegovoj većini prihvaćene:

1. da se zast. Steinu ne ima izreći negodovanje za to što je prema dru. Šustersiću rabio reći „šuft“;
2. da se istomu zastupniku Steinu ne ima izreći negodovanje radi riječi, koju je rekao dru. Šustersiću: „Vaše su ruke sa „Zlindrom“ (umjetnim gnojem) oblaćene, te se izjavio c. k. kotarski sud“;
3. da se zastupniku Steinu ima izreći negodovanje za to što je nazvao dru. Šustersića „dr. Zlindra“.

Prvi svoj predlog obrazložio odbor tim, da je Stein izraz „šuft“ prema doktoru Šustersiću već u jednoj predjašnjoj sjednici rabio, pak da ovaj nije već onda predlagao odbora da se izreče negodovanje. Drugi predlog opravdava tim, da je c. k. kotarski sud riešio obtužbe jednoga

župana, koji je rekao Šustersiću, da su mu ruke sa Zlindrom oblaćene, te tim neizravno priznao da jesti;

Treći predlog tim, da nije Stein opravdan davati onakovih naslova dru. Šustersiću.

Glede „Zlindra“ ili umjetnoga gnoja stoji stvar u kratko ovako. Dr. Šustersić sa svojimi drugovi nastojao je, da njegova stranka dodje na upravu „kmetlijska družbe“ u Ljubljani. Njihova „gospodarska zveza“, prodavala je „Zlindru“ po 20 novčiča po metr. centu cijenije nego kmetlijska družba. Na to se je napalo u „Domoljubu“ kako „kmetlijska družba“ slabo za kmete mari, kad njim „Zlindru“ prodaje za 20 novč. draže nego gospodarska zveza. Izpostavilo se je kasnije, da se je manjak, koj se je imao prodavanjem Zlindra kod gospodarske zveze, nadomjestio od drugud. Takav postupak da nije ni lojalan ni pravilan, premda se radi toga ne može predbaciti Šustersiću osobne nečastitosti.

Dr. Dyk, mladočeski zastupnik, član odbora za negodovanje, ustao je na obranu dru. Šustersića.

Njega su razni zastupnici njemački jako pretrgavali. Još jače dru. Šustersića, kad je i on rieč dobio, da razjasni stvar glede „Zlindra“. Njega da je „Slovenski Narod“ objedio, da je gospodarsku zveza, kojoj je on, Šustersić, na čelu, varala ljude tim da je niže postotnu „Zlindra“ prodavali za višepostotnu, te da ga je cijela stranka „Slovenskoga Naroda“ zvala radi toga „dr. Zlindra“. To je za njega uvriedito, on je za to tužio koli urednika toli šef-urednika „Slovenskoga Naroda“ dru. Tavčara. Zveza da nije prodavala onako kako njoj se predbacuje, ona nije ljudi varala. Šad da doista nije odsudio onoga župana, koji mu je rekao da ima ruke oblaćene sa Zlindrom, nit u prvom ni u drugoj instanciji, al da je stvar još kod najvišega sudišta. Za ono što je „Slovenec“ i „Domoljub“ pisao, neuzima ni on ni njegova stranka odgovornosti, pošto

su ti listovi od njega i od stranke neodvisni.

Na to je govorio dr. Schalk, Sventjemač, i iznesao pisama i drugoga materijala, kojim je hotio objediti dru. Šustersića. Žalostno je, da je takova što mogao izneti Sventjemač. A da je do toga moglo doći, to se ima glavno pripisati novinam obijuh strauaka u Kranjskoj, koji bezobzirno jedna proti drugoj pišu. To pak uporabljaju najprije neke novine u Gracu, pak i druge Njemačke, sve na golemu štetu naroda slovenskoga.

K rieči su se oglasili također zastupnici narodne napredne stranke dr. Tavčar i Plantan da dadu zadnji udarac svome bratu. Oni su izjavili, da njim je mučno govoriti u parlamentu o nutarnjih razmirica među Slovenci u Kranjskoj, al da su na to izazvani postupkom protivne njim stranke, osobito pak pisanjem „Slovenca“ u broju od 27. aprila. Oni na to nesmiju šutiti, izazvani su da govore. Oni da nisu u nikakvoj svezi sa Sventjemci, oni da nisu još nikim nikad ni govorili, oni da njim nisu dali nikakvoga materijala. Ona kaže dr. Tavčar, da se Šustersić u svojem govoru prikazuje kao jagnje, dočim da takav u svojem postupku prema njemu i stranki nije. Šustersić da na njega u parlamentu upravo spionira, pak svaku malu u „Slovenec“ javlja, i na svoje tamači. On je nesnosljiv, hoće da ga sve sluša, i ko neče, na njega udara. Hrvatski i Slovenski zastupnici htjeli su svoj hrvatsko-slovenski klub, al Šustersić s njim, sa Tavčarom, već je tako radio, kao da su on i njegovi drugovi bjesni psi. Na to je i Tavčar govorio o Zlindri. Plantan je osim toga govorio također o postupku „gospodarske zveze“ obzirom na vino.

Posto je još nekoliko rieči rekao dr. Schalk i dr. Kranar, glas ova lo se je. Predlog dr. Dyka bio je zabačen, te odnoshni predlog odbora, prvi, prihvaćen. Drugi predlog odbora bio je također

prihvaćen, i to sa 182 glasa proti 33. Treći predlog odbor bio je zabačen sa 118 proti 103 glasa. Sva četiri glasovanja su dakle izpala neprijazno za dru. Šustersića. Njega, odnosno njegov postupak, je većina koleći odsudila. Odsudili su ga većinom Njemci. Hrvati, Česi, Poljaci, su se većinom ođaljšili. Jedni, jer nisu se htjeli mješati u nutarne razmirice slovenske; drugi koji su bili pripravnii u prilog Šustersića glasovati, pošto su čuli, kako novine Šustersićeve psuju i na zastupnike hrvatske odnosno slovenske, koje već davno poznaju kao pošlenjake i najdišće značaje. I neki njemački katolici, s kojimi je dr. Šustersić u najjužih svezah, ili su se ođaljšili od glasovanja ili su čak i glasovali proti njemu.

Glasalo se je, da će Šustersić usljed toga položiti mandat. U dvih susljedecih sjednicah nije ga bilo. Veli se, da neće ođožiti mandata, jer su mu ljudi njegove stranke izrekli povjerenje i tom prilikom.

Ova žalostna razprava imala bi opametiti jedne i druge slovenske zastupnike, koji bi morali uvridjeti, kakva je to sablazan, da se ovakve stvari u parlamentu razpravljaju, kakva je iz toga šteta slovenskomu narodu, kako protivnici toga naroda uporabljaju domaći prepor na svoju korist a na naš zator. Svi bi morali uvridjeti, kako razciepkani nemogu ni malo narodu svome koristiti, i kako bi mu mogli bar koliko koristiti kad bi bili složni. Zaboravit bi morali kojesta, potrpjeti bi morali jedan drugoga, i osnovati čvrstu svezu svih slovenskih i hrvatskih zastupnika. Pri tom bi njim imali biti uzorom talijanski zastupnici. Jedni su strogo liberalni drugi strogo klerikalni, ipak su u jednoj svezi za čast i korist svoga naroda. Razprava od 1. maja u parlamentu, i koliko sablazajna, bila početak složnoga djelovanja svih slovenskih i hrvatskih zastupnika u parlamentu. Njihova sloga nek pak upliva i na listove jedne i druge slo-

PODLISTAK

„Pusto ognjište“

napisao Viktor Car-Emin.

Izdala „Matica Hrvatska“.

(Konač.)

Marijan sretno položi izpit. Njegovi roditelji silno se tomu vesela i priredu u večer malu gostibu, na koju pozovu kaptana Bartola i Mimicu. Bio to upravo dan kad su se Bartol i Mimica morali seliti iz svog doma u Lovinj. Andrečić im uzeto za dug kuću. Gostba bila je skromna, ali vesela. Marijan bijaše sav razdragán sjećajući uz svoju ljubljenu Mimicu. Prije sastanka počeo joj on opet govoriti o silnoj svojoj ljubavi i iskao je od nje samo jednu utješljivu rieč, da ga nemući više ona okrutna neizvjesnost. Strašna borba se posadi u srcu žalostne djevojke i napokon odrešito odsječe: „Nije moguće, nije moguće...“ pa poleti u kuhinju gdje

je već bio njezin otac, da se oprosti od starca. Marijan pade u nesvietu a Bartol i Mimica oprostivši se sa svojim dobrim prijateljima, krenu put Lovinja. Za djevojku nastadoše grozni dani. Mučila ju misao na počinjeno djelo. Ljubila je do skrajnosti Marijana a ipak nije mogla da drugčije učini. Džoznasti za to otac, stane ju korist a isto tako i tetka Jelica, kod koje su sada stanovali. Nesretnica gine dan na dan. Marijan se spremi na more i izkrcu se u Baltimore odlučivši, da se neće nikad vratiti kući. Kad je ođlazio sa svojim roditeljima na Rieku, opazila ga Mimica s prozora svoga stana. Bilo joj je težko i htjede da potrči k njemu, da ga moli za oprostjenje i da ga zadrži kod sebe, ali je bilo već prekasno, jer se „kurjera“ makne a ona pade u besvjest.

Marijanovi roditelji tugovahu za svojim dobrim sinom, proklinjući onu, koja je bila svemu tomu kriva. Oni se posve ođudjiše od Bartola i Mimice. Kad su ovi jednom došli u selo, zatvorise im na ođvratu. Mimica dan na dan sve to više gine i vene. Nesretni otac posavjetuje se

s liečnikom, ali pomoći više nema. Iza nekoliko mjeseci uvene nesretna mladica od susiće izmirivši se prije s Marijanovimi roditeljima, a napisavši njemu dugo pismo, u kom mu sve razjasni. Nesretni Bartol ukrcu se na veliki parobrod i odplivo u daleki sviet pogledavši još jednom svoj rodni kraj i svieži grob svoje jedinice — svoje pusto ognjište — uzdahnuv duboko. Time se svršava ova krasna pripoviest.

Gosp. pisac znao je liepo prepriest s glavnim činom više krasnih episoda, od kojih mu je osobito dobro izpao razgovor pred kavonom na Rieci izmedju Bartola i „samsala“ Zaneta. Kako je ono krasno, gdje se dva starca pomorca sjećaju ugodnih časova sprovedenih u tuđini. Spominju se boravka medju Rusima, kad su ono pjevali „Još Hrvatska nij“ propala“ a Rusi ih ljubili i nazivali svojom braćom, pa onda, one ugodne uspomene iz Buenos-Airesa, kad se je u Argentiskom kazalištu pjevalo hrvatski. Kako je to krasno opisano! Vrlo zgodno je prikazan stari „kapitan“ Jože, otac Ninov, koga je žena od sebe ođjerala. On se je negde u Port-

Saidu naužio liepih dana medju Francuzima i tu naučio nekoliko francuzkih frasa, koje on svakom prigodom spominje. Sve je to toli zanimivo oertano, da ne možes pustiti knjige iz ruke, dok je do konca nisi pročitao. A kad si ju pročitao, čini ti se nekako teško pri srcu i osjećaš neku tugu u sebi, koja te u neku ruku potiče na rad da pomogneš našem biednom narodu a sokoli te na tom putu domoljubnu ljubav, kakve malaziš u Bartola Smetića. Naš vrli Emin naao je cijelu svoju pripoviest zadahnuti žarkim domoljubljem, što je on osjeća za našu milu Istru i hrvatski narod. Gosp. je pisac u istinu uspio pokazav veliki dar svoje pripovjedalacke vješine, na čemu mu od srca čestitamo i želimo, da i nadalje obogaćuje hrvatsku književnost ovakim darovima a nama priušti sladke duševne naslade. Ne mogu od manje, da ovom zgodnom ne preporučim svim našim rođoljubima, da ovu knjigu pročitaju pa da se sami osvjeđe o ljepoti njezinjoj.

venske stranke, da pak pišu bar pristojno jedni naprama drugim — sve za čast i korist slovenskoga i hrvatskoga naroda.

Beč, 2. maja 1901.

U današnjoj sjednici razpravila se je i prihvatila u drugom i trećem čitanju zakonska osnova „gledje nekih promjena zakona o uređenju trgovačkih i obrtničkih komora“. Te promjene svivise su sa novim zakonom o osobnom porezu. Obzirom na taj zakon odnosno porez, imadu se urediti razne kategorije izbornika. Prije toga nemogu se ni izbori iz komore provesti. Kad budu ti provedeni, na temelju osnove koju se je prihvatilo, onda će se moći raditi i na to, da se i drugo koješta kod trgovačkih i obrtničkih komora promjeni.

Zastupnik prof. Spiničić s drugovi podnesao je upit na ministra bogostovja i nastave, radi smetnute podučiteljice Nicolich i nametnute učiteljice Pianello u Lošinju Velom*, te postupka ove posljednje u školi i izvan nje, i naročito bunjenja i prijetanja pouke u vjeronauku, i prestupka c. kr. školskih oblasti, te postupka c. kr. školskih oblasti prema tomu.

Beč, 3. maja 1901.

I u današnjoj sjednici bila je razpravljena i prihvaćena jedna zakonska osnova, a to je ona glede margarina, to je glede masti, koja se napravila iz loja a slična je maslu. To jedno i drugo da trgovci često izmjenjavaju, da margarin za maslo prodavaju. Margarin je cijeniji, zdrav je i on, nek se slobodno prodaje, al svaki koji će maslo nek kupi maslo, a to je margarin maslo kupi margarin. Trgovac ima držati odijeljeno maslo od margarina, i kao margarin prodaje za maslo, ima se kazniti. To je podjeva u kratko sadržaj zakonske osnove.

Početak sjednice prosvjedovao je dr. Dyk protiv napadajem zast. Schreiner na Njemca iz Češke na upravu občine Plzenj. Gdje su Njemci u občinah u većini, tu neimaju nikakve obzire na manjine, gdje su u manjini, htjeli bi sve obzire. Onakvi su po prilici kakvi su naši Talijani.

Sličan prosvjed uložio je na svrsi sjednice dr. Mihejda, Poljak iz Šlezije. Dan prije je Njemač iz Šlezije dr. Demel podnesao interpelaciju, u kojoj je napro na sudbene činovnike u Šleziji za to, jer da rabe poljski ili češki jezik. Mihejda htjede odbiti te napadaje, al pošto je nekoliko riječi rekao, uzeo mu je rječ podpredsjednik Prade, zahtjevajući od njega, da samo pitanje postavi. Na to je nastala silna buka među Poljaci i Česi i drugim Slaveni. „Poljsko kolo“ zahtjeva zadovoljštinu od predsjedništva radi postupka podpredsjednika Prade.

Od 2—4 sala bila je sjednica pretrgnuta radi pogreba zast. Isopescul Rumunja iz Bukovine. Isopescul je ponekle žrtva što svoje taštine što bukovinjske vlade. Bio je ravnatelj učiteljska u Črnovicah, zem. školski nadzornik za rumunjske škole i član zemaljskoga školskoga vijeća. Čovjek od 60 godina, drugi iz nauka našega profesora Jesenka. Nikad se nije politikom ptao, sav svoj život posvetio je školl. U starosti sklonu su ga da kandiduje samo za to; da iztisne kandidata nepoćudna vladi. U Beču počeo poboljevati. O uskrsnih blagdanih počeo se je u Opatiju. Da je dulje ostao, bio bi se po svoj prilici popravio. Al navadan na počost u svojem zvanju, vratio se je u Beč prije nego se je oporavio. I podle-gao je. Oplakuje ga udova i već odrasli i izučeni sinovi.

Interpelacija

zastupnika Spiničića i njegovih drugova na njegovu preuzvišenost g. ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala.

Talijanska divljačta u Grožnju.

Kao što bijaše već u prošlom zasjedanju često ustmeno i pismeno dokazano, događaju se u Istri stvari, koje bi morale biti u državi sa uredjenom i pravdom upravom, nemogućim i nevjerojatnim.

Sve pritužbe proti tomu nepomažu ništa. C. k. oblasti trpe sve, dapače nastaje nenjaste kuljenje, da su one sa svim, što se događa, sporazumne.

Podpisani hoće da navedu samo nješto iz občine Grožnju, za koje je poznato, koja je već kroz desetljeća središtem najnevjerojatnijih događaja.

U Grožnju je jurve dvie godine namješten za župe upravitelja Anto Ragusin, koji je vješt i jeziku većeg dijela stanovništva one župe — hrvatskomu jeziku, što nebijaše njegov predšasnik. Već kod njegovog dolazka u Grožnju i u župni stan, bijaše on sa pogrdnim riječmi: „porco croato“, „mandemolo in Croazia a pascolar te caver“ ili „a pascolar i porchi“ itd. primljen. Samo velikom mukom mogao je jur sada pokojni župnik-dekan Druscovich predaju župe obaviti. Iza toga, nakon dvih godina opetuju se pogrdi i navale na župe-upravitelja, a bez da bi se bilo od koje oblasti proti počiniteljem postupalo i župe-upravitelju pružilo onu zaštitu, koja je zajamčena svakomu državljanu. Na dnevnom redu su pogrdi proti njemu kao: „porco croato“, „musso“, „brutto“; te zviždanja, urlkanja i pogrdne pjesme. On se nemože pokazati na ulici a da nebuđe pogrdam i navalam izložen.

Kad je ulazio u školu radi poduke u vjeronauku i kad je izlazio, bijaše isti uvijek pogrdjan. Kad podučaje u crkvi kršćanski nauk, dodju pred crkvu školska djeca, tuj urlču, te otvaraju i zatvaraju crkvena vrata. Kad ide na šetnju bez pratnje, tada ga pogrdjaju i školska djeca na sve načine. Godine 1900 bijahu na prvuti put bacili su za njim okolo 1 kilo težak kamen; zločinac bijaše prepoznat, ali ga neprijaviše a još manje kazniše. Također druge osobe, koje drže za Slavene, napose za Hrvate, jesu pogrdjivane i napadnute bilo od strane odraslih bilo od strane školske djece.

Razlog i svrha takvog postupanja proti župe-upravitelju i proti drugim Hrvatima jest jasna; u občini netrpe nikoga, koji čuli hrvatski, hoće da budu Talijani — što pokazuje i postupanje kod popisa pučanstva — i da ih za poznate talijanske ciljene priprave. Hoće se napose boravak župe-upravitelja u občini nemogućim i nepodnosivim učiniti. U tom smislu podučaje se djecu i stanovništvo.

Sve pritužbe župe-upravitelja nemoguše ništa ni kod občine ni kod c. k. kotarskog poglavarstva u Poreču ni na c. k. namjestničtvu u Trstu.

Nepostupa se dapače ni radi veleizdajnička povika. Godine 1900 vikao je grožnjanski učitelj u gostionu nekog Corve: „Viva Italia unita“. To bijaše prijavljeno c. k. oružničtvu i c. k. kotarskom poglavarstvu. Tekar nakon četiri mjeseca bijaše učitelj saslušan; ali od to doba spava stvar opet. Pred kakova četiri mjeseca vikao je u gostionu Pojani učitelj iz Mojnjana: „Viva Italia“, čemu je grožnjanski učitelj pljeskao. To bijaše prijavljeno c. k. kotarskomu poglavarstvu preporučim pismom, nu ono su ti.

Na temelju ovoga razglabanja, koje su podpisani od vjerodostojne strane primili, i za koje su oni na zahtjev pripravni imenovati svjedoke, stavljaju na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala upit:

1. Je su li njegovoj preuzvišenosti ovi odnošaji u občini Grožnju poznati?
2. Je li njegovu preuzvišenost sklonu potrebite poduzeti, da se c. k. oblasti pobriju na svojoj dužnosti za to, da bude župe-upravitelj i tamošnji Hrvati šticeći

od trajnih pogrdi, što propušta občina hotimice učiniti, a da budu ove osobe uživale onu zaštitu, koja im po zakonu pripada.

U Beču, dne 30. aprila 1901.

Spiničić i drugovi.

Razgovor

med Jelom i Zvanom na Lakanovi.

Jelo: Dobro jutro kuma; danas ste dobro uračila na perilo.

Zvana: Bog daj kuma; posla sam ranije ašto znate, da sam sama, pak sam pustila diecu zaprtu i želim prit brzo doma.

Jelo: Vaš je muž već čuda lit zastupnik i vi čete znati, ako te bit ovega maja izbiri u Vrsaru.

Zvana: Varamente moj muž se malo va to paća zađ mu pežu lita, nego je te predovič, da gospoda dobro mese-tare.

Jelo: A ste ča čula kako su pasani pust Lega š i živo tanci.

Zvana: Vero da su tako dokle su si tripe vidili.

Jelo: Po majku zena, donke su morali i krpali.

Zvana: Su, su, ma sakemu ni koristilo, ašto je niki ostā u Pali za vaik a niki hodi simo i tamo.

Jelo: Bi dobro, da prenesu svoju Legu malo bliže groblju, ašto bi bilo manje spiže.

Zvana: Ter se vaik prenašaju kako i krnjeli, ki laštra načinjaju.

Jelo: Ma ih vero lipo brani on Matuljski smrad.

Zvana: Ča čes, par para i va crkve najde.

Jelo: Ala su njim na nosu naše zastave!

Zvana: Peče ih, da su zastave od Lega ukrojki od neke manteline.

Jelo: Ma da bi to bili Talijani, nebi čoviku bilo ni posl muki.

Zvana: Ter ča nisu sami Fiorentinci: Bokešići, Banići, Žikovići, Matosovići, Radići, Zneiderići, Turčinovići, Napići, Vranići, Bratovići, Sušnići, Filipići, Kalčići, Martinčići, Čekići, Jurisovići, Antolovići, Medivići, Burići, Koreni, Brečevići, Heraki i drugi naši poparidili.

Jelo: Varamente teško je ni u Rimu naći lipših talijanskih imen.

Zvana: Je pak istina, da te stampati na vrati od grada neki komud?

Jelo: To nemore biti; ča neznaš kako je bilo ono nazada 8 lit i kako je danas; e i onde se je ča potrošilo, ma za ono ni komun nič platil.

Zvana: Donke ki je ono platil?

Jelo: Ono je platil sam jedan gospodin od blizu mora. Nego meni se para, da ono ni pravo, da je ona prijateljska darovnica svaku nedelju počarana.

Zvana: Je to moguće?

Jelo: Ako neviruješ, pridil nedilju u jutro pak čes ču videt.

Zvana: Baš ču prit, a sada moram teč, ašto moram ponesti težakon ručak.

Bog s tobom i pozdravi doma.

Jelo: Je i s tobom!

DOPISI.

Iz Velog Lošinja koncem aprila 1901. Činiti će vam se možda, gospodine uredniče, da mi ovdašnji Hrvati uživamo sva moguća prava i dobra, jer se malo kada stogod čuje o nami u hrvatskom novinstvu. Žalibože nije tako, o čem čete se laho moći osvjedočiti odmah, makar vam i neću nego u kratko javiti nekoje stvari i nepravde, koje se događaju u ovome mjestu.

Premda je Veli Lošinj od starine hrvatsko mjesto, što osim starih drugih dokaza, jasno posvjedočuju i čisto hrvatska prezimena obitelji, koja od davnine sačinjavaju pravo i stalno stanovništvo ovoga gradića (kao: Stuparić, Bušančić, Zorović, Belanić, Antončić, Letić, Jadrošić, Lazarić,

Barčević, Jakovčić itd. itd.), ipak smo usrećeni sa talijanskom pučkom školom, tako da 90% hrvatskih dječaka (Čozola), i po najviše domaćih izroda, da uči i crpa svoje prve nauke u tudjem talijanskom jeziku. Samo naš narod, odnošo njegovi predšastnici, koji bi morali znati, da oni, koji nezna svoj jezik cijenit i njim se dičati, već ga zapostavlja tudjem, nije vriedan, da ga sunce božje grije. Žalibože sada je tako: mi imadu hrvatsku školu, gdje se naša djeca, što direktno što indirektno, uče prezirati svoj dom, svoj rod a ponajviše svoj liepi hrvatski jezik. Pisac ovih redaka, sam sa je više puta osvjedočio, kako se je talijanskim odgojem i njegovanjem talijanskog jezika došlo već do toga, da mnogi i mnogi roditelji, pogolovo pak njihova djeca — koji su po rodu zgoljni Hrvati — preziru i srame se svog vlastitog materinjeg jezika. Ali hajdemo na stvar.

Imade 15. mjeseci, da u ovoj pučkoj školi služi kao učiteljica gospodja Marija Duhović-Pianello. Još pred tim odvaj nekoliko godina, služila je ona ovdje kao podučiteljica, a tada je njezino imenovanje usledilo uz podpunu sporazumnost mjestnog školskog vijeća i obč. zastupstva. Na vlastitu molbu i s razloga, koje čemo ovdje preštiti, bila je tada premještena u Galebzan. Radi svoje čudi i čudnih ideja, u sukobila se je sa mnogim, ča da je i ta ostavila uspomenu nje dostojnu, te napokon morala ostaviti to mjesto, na što ju opet premještilo amo. Ovom se premještanju protivilo odlučno mjestno školsko vijeće i čitav obč. odbor i to punim pravom sa više razloga. Postupanje gorisposmenute učiteljice i mnoge činjenice dale su ovome odboru povoda, te se je ozbiljno pobejalo, kako ona neba biti kadra, da djece uči i puti u pravom vjerskom duhu, jer njezini nazori netemeljše se na živog kršč. vjeri. Medjutim ona je uza sve to ostala ovdje. Pokuzalo se, da svoje naravi promjenila nije, jer su gotovo na dnevnoma redu njezina djela, koja se nemože odobriti ni sa vjerskog ni sa pedagogičkog pogleda. Uz-to ju dalako resi nada sve, što se izliče kao gorljiva Talijanašica — a jer je poturica gori nego Turcin — to dalako progoni i svoj vlastiti materinji jezik. Ta njezina prevelika mržnja na hrvatski jezik a ljubav za talijanski dorela ju je do toga, da se je protuzakonično uplela u religiozno podučavanje, te je napokon kateketa radi njezinog neumjestnog i svojeglavog ponašanja — spoznajmo sa župnikom morao obustaviti katekiziranje tako da su radi toga već ovo treći mjesec, djeca njezinog razreda bez vjerske obuke. A zašto sve to? Jer je u svojoj velikoj gorljivosti htjela prepričiti kateketi, da ne smije u ma baš ni rječ prošboriti djeci hrvatski (razumiju li li ne talijanski), djeci branila odgovarati hrvatski pa i moliti „Oče naš“ (premda se u crkvi samo hrvatski molim); pošli još i dalje i zapriečila im kazano, ako bi ma samo odzdravili, a kamo li pozdravili, kateketu hrvatski. Evo ljudi božji, kamo je Hrvate dorela njihovom popustljivošću, da se u vlastitom im domu brani njihovoj djeci i samo prošboriti hrvatski! Dozvoliti će ti njemački, englezki, španjolski, pa hoćeš li i kinezki, ali hrvatski nikada i nikako!

Konač sliedi.

Barban 5. maja 1901. Tko čita redovito „Našu Slogu“, bit će našao više krat na dopise iz Barbana, u kojim se dopisnici tužahu, da je ovdješnja škola bez učitelja, što da nepovoljno djeluje na razvoj i napredak djece. Konačno ganuše ta tužakanja školske oblasti, te nam, kako već javismo prošlim privremeno vrlo uzorno učitelja u osobi Iv. Matetića, rodom iz Sv. Mateja. Buduć naš novi učitelj sin hrvatskoga Kastva, njegovo imenovanje bijaše vrlo nepoćudno nekome našim kr-

njelom, pak odmah počeo proti njemu rovat i trzali sve moguće načine: e da ga odovud maknu. Nakon dugog mozganja i premišljanja dosjetije se, napokon laži i kleveti, da on, tobož njima u prkos, pjeva uz gitaru po javnim putovima do u nepropisano doba noći, ut to da zalazi u krčmu.

To su sve najpodlije laži i klevete, kakove mogu izmisliti samo ti podli sinovi 2000ljetne „brutture“. Ruku na prsa, krnjeli, pakliko maknu. Nakon dugog mozganja i premišljanja dosjetije se, napokon laži i kleveti, da on, tobož njima u prkos, pjeva uz gitaru po javnim putovima do u nepropisano doba noći, ut to da zalazi u krčmu.

Sto se pako tiče pjevanja, velimo da je puka laž, ne samo da pjeva u noći do u nepropisano doba, već ne pjeva ni po bielom danu po javnim putovima.

Istina je samo to, da pjeva jedino u svojoj sobi ili kod kojeg prijatelja kad je doba za pjevanje, a molimo ga da pjeva i nadalje, nami na veselje, i da se neobzire na vaše sinove, koji ga fatinski izazivlju, dovikujući mu svake nepodobštine. Nu zato neće nikko ni da pisne — jer to čine sinovi nazovi-ugladjenog talijanskoga plemena. — Mi dobro znamo, da hrvatske pjesme mute njima pamet, kao neverna morsku pučinu. O tome uvjerismo se još pri dolasku našega učitelja; kada naime jednog dana pjevaše u školi sa djecom cijekoke propisane hrvatske pjesme, pominjemo „carevku“. Dok pjevaše tu pjesmu, usuljao se jedan od onog toporiča Talijanaša u školski hodnik, te sa gojusobom omaza školska vrata.

Iz navedenoga slučaja može svatko dobro razabrati, kako Talijanaši mrze našu pjesmu čak i kad je carska.

Tužbu ovdješnjih Talijanaša popratio je glasoviti Cleva iz Poreča, gojenac pok. Dobrića, koji se sada svome dobrotvoru krasno odužuje. Po pravu i pravici imale bi se te tužbe, kamogod stignu, apsolutno i bez obzira kao neutemeljene zabaciti, nu pošto ih je dostavio jedan Cleva, do toga je malo nade, jer Hrvati širom Istre, snuju, a gospoda talijanska u Poreču boguju; nu ipak uslobadjamo se upozoriti više školske oblasti na nepristranost, jer bi krivica nanesena našem obće ljubljenom učitelju najneugodnije djelovala i mogla imati neugodnih čak... posljedica.

Franina i Jurina.



Jur. Barbanski Krnjeli da su imali grdu noć, za onim ka ni je bija tobože uvidjia oni brusar.

Fr. A cilu noć da su munjesali. Jedan da je sanja, da j' doša Baratijeri po njega.

Jur. A on se ni da.

Fr. Daj vikaj u svojoj kamari: „No, no, šjor Baratijeri — mi star kva, mibon star andar in Karnije. In Karnija fame nera, kva pan bijanko.“

Jur. A on drugi?

Fr. Njema da je u snu Junta poslala po Krišču punu vrticu napulioni.

Jur. To su mu poslali neka dela pro patriju.

Fr. Da, da, a od samega veselja su mu bili po noći narasli vlasi, a kad se je u jutro probudija, a ni vidija ni vrtice ni beči, činilo mu se je da mu fale i oni četiri brnjusi, ki mu onako smišno vire ispod onoga splantavoga klabučini.

Jur. Još mi povej ča od mangaruna.

Fr. On daj sanja, da su ga učinili za podištata od Florence.

Jur. A Bog njim daj pamet.

Fr. Imamo dakle hvala: Bogu novo talijansko društvo u Puli.

Jur. Veró ja, da te sada talijanska gospoda obuč kratke modre jaketice, debelo platnene brageše i teški kmetaki postoli.

Fr. Zač da smo sada svi jednaki.

Jur. A la će bit lipo videt podeštata, Barretuna, Gleceru, Slanića, Bolmarčića i drugu talijansku gospodu va našoj delavskoj robičini.

Fr. Morda o mesopistvu kada pojdu va maskare.

Jur. Tako ča nisu oni demokrati?

Fr. Bravo da su kako i do sada!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Iz Beča pišu českim listovom, da ustaji i neke skupine desnice proti osnovi mladočeskih zastupnika o uređenju riek u Českoj i Moravskoj. Predbacuje se naime Čehom, da zahtjevaju previse za sebe a da nepitaju što će na to druge pokrajine, koje trebaju silno uređenje svojih riek i potoka. Iz Beča se groze Čehom, da neće vlada uzet u pretres ni osnovu o kanalih ili prokopih ni osnovu investicionu, ni onu o poreza na rakiu — budu li oni zahtjevali obćenito uređenje riek u Českoj i Moravskoj. Vladi da nije mnogo do toga stala, da li će biti ove osnove riješene, jer ona ima za sada glavno što je trebalo, naime zakon o novacih i obavljani izbor u delegacije. Vlada da će jednostavno zaključiti zasjedanje carevinskih vieća — ne bude li sposobno za sad — i tada da će se poslužiti zlosretnim §. 14.

Službene novine u Beču i u Budimpešti priobčile su u subotu previšnjia ručna pisma, kojimi se ovogodišnje zasjedanje delegacija sazivlje za 20. maja u Beč.

U nedjelju bio je u Beču veliki sastanak Veliko-Niemaca ili pangermama. Prisutno bijaše do 2000 osoba, među njimi i svi njemačko-radikalni zastupnici. Poznati zastupnik Wolf pozivao je Niemce, da rade oko ujedinjenja svih Niemaca u jedno veliko njemačko carstvo.

Dne 3. t. mj. sastale se u Budimpešti regnikularne deputacije (hrvatska i mađarska) Hrvatski zastupnik dr. Frank član hrvatske regnikularne deputacije — obrazložio je i utemeljio poduljim govorom svoj predlog o finacijalnoj samostalnosti kraljevine Hrvatske; dotični predlog doniet ćemo drugi put, dozvoli li nam prostor lista.

Srbija. Srbski poslanik na bečkom dvoru poslao je njemačkim listovom u Beču dopis, u kojem izjavljuje, da je viest englezkih novina o zaključku vojnoga ugovora između Srbije i Rusije kriva i neumjesta izmisljotina. Iz Biograda javlja, da su turski podanici izoglasni Ananuti navalili na srbsko selo Perunika, četiri sata od medje, te tu ubiti jednog srbskog podanika i oteli mnogo marve. Srbske oblasti na granici poprimile su odmah potrebite mjere proti nemirnim i divljim susjedom. Te česte provale preko srbskih i crnogorskih granica turskih podanika svjedoče, da će biti teško uspostaviti redovite odnose između slavenskih država s jedne strane i izmjednju Turske s druge strane, dok se ne bude ova posljednja već jednom odlučila, da primjereno kazni svoje neukrotive podanike.

Rusija. O posjetu francuskog ministra u Petrogradu pišu naknadno englezkim listovom, da se drže tajnimi zaključci, stvoreni između zastupnika francuske i ruske vlade. U upućenih krugovih da se nasluđuje, da se je razpravljalo o pitanju Kine i Maroka te o budućem zajmu Rusije u Francuskoj. Ministar Delcassé da je poslaje svoga povratka u Pariz stao živo raditi oko toga zajma i da je sklonuo jednu od najvećih bankovnih kuća, koja će preuzeti provedbu toga zajma.

Ruski vojnički list „Invalid“ javlja, da su zadnjih dana imale ruske čete pod zapovjedništvom generala Zerpickoga preko 20 okršaja sa kinézimima ustašami u Mandžurskoj.

Englezka. Iz Londona javljaju, da je tako imenovano povjerenstvo, koje ima izražiti odštetne zahtjeve onih inozemaca, koji bijahu oterani iz Transvala i južne Afrike. Svi oštećeni da imaju pravo, da ili osobno dodju pred povjerenstvo u London i ondje dokažu svoje zahtjeve, ili da stave te zahtjeve putem svojih odvjetnika. Austro-Ugarsku zastupao je u tom povjerenstvu londonski generalni konzul Stockinger, koji je već kod prve sjednice došao sa predsjednikom u sukob, te se je odrekao daljnog sudjelovanja. Vlada će povjeriti zastupanje interesa austro-ugarskih podanika londonskomu odvjetniku Lovsadi. Kako je poznato, glavni oštećeni u Transvalu bijahu Hrvati i Poljaci.

Južna Afrika. Burski general Delarey pobijedio je dne 29. aprila t. g. sjajno kod Lopotfontaina englezkoga generala Bashingtona. Ovaj se je dao u bjeg ostaviv na hojštu više topova, hranu, oružje itd. Delarey zauzeo je cijeli englezki tabor. Triezniji englezki listovi prikazuju položaj englezke vojske u južnoj Africi vrlo žalostim. Trećina vojske da je bolesna a druga trećina mora se upotrebiti za čuvanje željeznica.

Pokrajinske:

Izpit iz talijanskog jezika položio je ove dane na ženskom učiteljsku u Gorici g. Riko Jelusić, učitelj u Mošćenicam. Čestitamo!

Dolazak kralja grčkoga u Opatiju. Iz grčke priostolnice dolazi naknadno viest, da će grčki Gjuro tekar dne 13. t. m. doći u Opatiju u posjete rumunjskom kralju Karolu i kraljici Jelisavi.

Grozna smrt viteza Schwarz. C. kr. namjestnik savjetnik g. Fridrih vitez Schwarz našao je dne 7. t. mj. tako naglu i tako groznu smrt, da se sličnoj stalno nikad ni sanjao nije.

Vitez Schwarz bijaše naime u utorak u jutro na komisiji izpod željezničke postaje Grljana kod izvora Brojence (Aurissina) nedaleko „Miramara“ kod Trsta. Komisija ta bijaše na licu mjesta radi otkupa zemljišta radi proširenja trščanskoga vodovoda. Obaviv komisija prije podne svoj zadatak posla je poslaje objeda, da pregleda još jedan komad zemljišta. Članovi komisije posli su po željezničkoj pruzi i uz prugu do rečenog zemljišta. Njesto poslije 2 sata po podne stignu članove komisije teretni vlak, koji je dolazio iz Trsta. Svi odoščiše na stran jedini vitez Schwarz ostao je na drugih tračnicah iduć mirno dalje. Medjutim dolazio je s protivne strane drugi vlak, kojega nije valjda nesretni opazio. Ovaj vlak bacio je viteza Schwarz a na tlo pod zadnji dio prvoga vlaka. Čim se vlakovi razidjose, opaziše članovi komisije nesretnoga viteza u groznom stanju. Vlak, što je vozio za Trst ustavio se medjutim te spraviše u jedan voz teško ranjenoga. Medjutim brzojaviše u Trst radi liečnika i svećenika. Na kolodvoru u Trstu našao se svećenik i liečnik. Teško ranjenoga odnese u bolnicu, gdje liečnici ustanoviše, da mu je strta desna noga, te teško ozledjena hrihtjenjača i slomljena ključnica. Taj mu odmah odrezaše nogu i povise ostale rane. U bolnicu je došla obitelj nesretnoga, c.

kr. namjestnik i nekoi prijatelji. Liečnici izjavise odmah da neće preboljeti i u istinu preminu u 7 sati na večer.

U Trstu pobudila je ta grozna nesreća sveobće saučestje, jer bijaše vitez Schwarz u privatnom životu veoma ljubezan i uslužan muž. Na namjestništvu cijenili su ga i stivali mnogo radi njegovih sposobnosti i riedke marljivosti.

Pokojni vitez Schwarz bio je po rodu Istranin, po uzgoju Niemac a po čuvstvu Talijan. On je služio i u Istri i to u Pazinu u svojstvu kotarskog kapetana. Tamo nije ostavio među našim pukom ugodan uspomeno. On je to kasnije i sam mislio i priznao, da je bio kadšto odvise nagao i strastven. On je to dapače gozorio — jer je znao, da mu je to dosta gorkih česova prouzročilo. Talijanske novine pišu o njemu, navaljuju na nas i na naše; potežu nas za jezik, al mi ni muk vise, jer pokojni neka uživaju vječni mir i pokoj, a takav mir i pokoj želimo mu od srca pok. vitezu Fr. Schwarzu.

Ostavka bujskoga načelnika. Iz Buja pišu trščanskim listovom, da je dao ostavku tamošnji občinski načelnik dr. Vardabasso radi nesuglasja u občinskom zastupstvu obzirom na imenovanje občinskoga tajnika. Novim načelnikom da će biti izabran po svoj prilici dr. Ivan Franco.

Vinko Štracj. Iz Voloskoga nam javljaju tužnu viest, da je ponedjak osam dana zadesila tamošnju rodoljubnu obitelj Štracj velika nesreća. Glava obitelji, naš čestiti Vinko, pao je po kućnih stubah u Preluku, kamo se je prije dva mjeseca preselio, tako nesretno, da si je ozledio mozdičane te da je usljed toga nakon malo sati u velikih mukah preminuo.

Pokojni Vinko prionuo je već od mladosti uz hrvatsku stranku, kojoj je ostao vjeran do zadnjeg svog časa. Bijaše u svom rodnom mjestu vrlo cijenjen i ljubljen radi njegovog poštenja i vesele čudi.

Vriednomu Vinku bila lahka domaća gruda, a njegovim milim naše iskreno saučestje!

Sam! svoji grobokopi! Naši neuki a zavedeni seljaci u selu Kmeti — potalijančeno Metti, občina Umag, obdržavali su predprošle nedjelje glavnu škpršlinu tamošnje podružnice zlosretne „Lega nazionale“. Predsjednik podružnice Antun Stipančich običio je članovom, da čese na trošak občine Umaga i Pirana tamo sagraditi škola a društvo „Lega“ da čese brinuti za uzdržanje škole i učitelja. Braća Marko i Mate Šain da su bezplatno ustupili zemljište za gradnju škole. U novi odbor bijahu ponovno izabrani Antun Stipančich, Ivan Romich i Mate Šain.

Kako je razvidno iz navedenih prečmena, jesu pokretaci i članovi one podružnice sve sami naši muzevi, koji jednici neuvijdaju, kako kopaju sami sebi i svomu rodu duševni grob. Jadan narod, kamo ga vode talijanaška gospoda!

Duga kosa kratka pamet. Javili smo u svoje vrieme, kako bijahu dvie istarske Talijanke odsudjene radi uvriede Veličanstva. Te glasovite žene jesu gospođa Barbich i gospođica Declich. Ova posljednja odsjedila je 6 mjeseci u tammici u Rovinju te vraćajuć se kući zadržala se je u Vrsaru. Mjesto da ide ravno kući, posla je natrag u Rovinj, da se pak odatle vrati ravno u Poreč sa svojom drugaricom iz tammice — sa gospođjom Barbich. Dne 2. t. mj. ukrače se u istinu te dvie mučenice talijanske na parobrod u Rovinju za Poreč. Političkoj oblasti činilo se to za jednako putovanje odsudjenica sumnjivim ili je valjda njesto donjuhala o njihovom dočeku u Poreču, te je poslala glasovitim putnicam do Vrsara u susret četvoricu oružnika sa jednim političkim činovnikom. Taj dobiše nalog, da se izkrcaju i da ostane u Vrsaru Declich, a Barbich da putuje bezodvlačno krajem u Poreč. Neznamo, da li je politička oblast pokvarila veselje Porečanom

ili putnicima, ali to znamo, da je više puta pod dugom kosom kratka pamet.

Iz Rakija — obćina Barban — pišu nam 1. t. mj. Mi imamo ovdje — kako je poznato — svoje upravno vijeće, komu bijaše na čelu prve tri godine naš vriedni Jakov Pravičić, koji je opravljao svoj posao u redu i u miru sa svojim pukom.

G. 1899. imali smo za to vijeće nove izbore, izabrav 12 novih zastupnika. Predsjednikom bijaše izabran jednoglasno naš g. svećenik. Išlo je opet sve u redu i u miru. Nu to nije dugo trajalo. G. 1894. započeo je naš suobćinar Mirković proti obćini neku pravdu. On je tražio svoje pravo na sve strane, te je bio čak i kod presvj. biskupa. To bijaše posljedica, da je naš svećenik položio čast predsjednika upravnoga vijeća. Došlo je do novoga izbora za mjesto predsjednika. Birali smo tri do četiri puta i nemogomo se složiti u osobi. To je dakako stajalo novca obćini u prjedine zastupnike. Konačno se složise gg. svećenik i Mirković i ovaj bude izabran predsjednikom vijeća. Njegovo buduće djelovanje nemozemo unapried suditi, nu stavljamu mu na dušu, da pazi i radi jedino za dobro svega puka ove obćine, da ne bude kasnije proti njemu ni proti zastupstvu sa nijedne strane prigovora. Ovdje je čisto hrvatski puk, te je dužnost njegovih poglavara, da u tom smislu i duhu s njim vladaju.

Od upravnoga vijeća očekujemo, da će biti pravedan sa svakim i nepristran napram svakomu i da se neće obistinili ono što se po našoj obćini govori, da će se odstraniti neke osobe, koje služe počteno i korisno za sav puk. Budimo dakle svi pravedni i nepristrani napram svim obćinarom nepazeći na osobna neprijateljstva ili na osobne hire tamo, gdje im mjesta neima.

Članom pokrajinskog zdravstvenog vijeća za Istru bijaše potvrđen za dalnje tri godine (1901.—1904.) zemaljskoga odbora u Poreču dosadašnj član g. dr. Cleva, prisjednik zemaljskoga odbora.

Protiv hrvatskom naukovnom jeziku u pučkoj školi u Žbandaju. Zemaljski odbor u Poreču uložio je na vrhovno upravno sudište u Beču utok proti odluci zemaljskoga školskoga vijeća i visokoga ministarstva bogoštovja i nastave, da bude hrvatski naukovni jezik na pučkoj školi, koja se imade ustrojiti u Žbandaju (obćina Poreč).

Zemaljski odbor u Poreču stavlja svuda zaprieke našem školstvu jer bi hotio, da naša pa ostane za uvijek u tmini neznanja pa da ga mogu lakše Talijani za nos voditi i na sve načine zlorabiti.

Troškovi za oružništvo u Istri. U zadnjem zasjedanju istarskoga sabora stvorise Talijani zaključak, da se plaća c. kr. zemaljsku obranu, da promjeni postojeći zakon o prinosu od strane pokrajine za stanovanje c. kr. oružnika u Istri. Ministarstvo za zemaljsku obranu odgovorilo je zem. odboru u Poreču, da nemože za sada mienjati rečenog zakona. I tako može se opet jednom kazati talijanskoj saborskoj većini u Istri, da podnaša predloge, stvarajući zaključke i prima osnove po onoj našoj narodnoj: trla baba lan, da u njoj prodje dan!

Nove željezničke gradnje u Istri. Čitamo u novinah, da je vlada pristala uz nekoje uvjete na izgradnju željezničke pruge Poreč—Kanfanar, te bi tako nova željeznička pruga Trst—Poreč produljena bila do Kanfanara.

Već smo javili, da će južna željeznica na glavnoj skupštini, koja će se obdržavati dne 30. t. mj. u Beču predložiti izgradnju električne željeznice knezu Alfredu Vređe iz Beča podpora od 20.000 kruna za tu gradnju pod uvjetom, da zajamčii tólku svotu i pokrajina Istra. Bečki listovi pišu, da će na taj predlog stalno pristati dioničari, a reć bi, da će naša pokrajina traženu svotu zajamčiti.

Glavnice za gradnju te željeznice sukupili će se izdavanjem prioralnih dionica u nominalnoj vriednosti od 1.000.000 kruna i utemeljiteljnih dionica u iznosu od 1.200.000 kruna.

Upisi utemeljiteljnih dionica da su već gotovi, a upisivanje prioralnih dionica da je zajamčeno pod uvjetom, da zamianici zajamče godišnji prinos od 40.000 kruna.

Doznajemo nadalje, da je zajamčena izgradnja luke u Lovranu te da kani vlada po dovršenoj radnji spojiti Lovran sa postajom u Cerovlju ili u Pazinu sa normalnom željeznicom.

Iz drugih krajeva:

Sprovod viteza Poschleha. Iz Rieke pišu nam, da bijaše u sobotu tamo sjajan sprovod pokojnomu Andriji vitezu Poschleu ili kako se on pisao Poschlichu. Mrtvi ostanci pokojnika bijahu prenešeni u Volosko i tuj položeni u obiteljsku grobnicu.

Izložba hrvatskih umjetnika u Zagrebu. Odlični hrvatski umjetnici gg. Rendić, Medović, Iveković i drugovi priredise umjetničku izložbu, koja bijaše dne 1. t. mj. otvorena. Izložbu imao je otvoriti sam ban grof Khuen-Hedervary rečenog dana o podne. U 2 sata poslije podne bijaše izložba otvorena za šire obćinstvo uz ulazninu od 50 para. G. Rendiću ne bijahu još stigli u Zagreb svi njegovi modeli iz Trsta, ali za koji dan bitii će na svom mjestu.

Novo zračno lječilište u Hrvatskoj. To novo zračno lječilište otvoreno je u Lokvahu, u pitomoj dragi, usried hrvatske Švice, gdje je zaštićeno od istočnih i južnih vjetrova.

Zrak je ovdje izpremiešan sa morskim zrakom i osobito zato po ljudsko zdravlje povoljan, a okolica je bogata svakovrstnim biljem, jelovim i smrekovim sumama.

U mjestu imade dovoljno gostionā, hladno kupalište, do 100 stanova, a na sve strane spojeno sa izletnim mjestima, dobrimi cestami, pak je željeznica blizu, a „Golubnjak“ u samom selu.

Golubnjak je uredjeno šumsko šetalište, koje osobito resi mjesto Lokve i cijeli gorski kotar, te sigurno imade malo predjela, koje bi ovakovom naravnom krasotom nadareni bili. Njegovu krasotu, sigurno, pero opisati ne može, a niti čovjek, drugom vjerovati može, doli kad ga svojim očima vidi.

Tko želi u Lokvama ljetovati, neka se izvoli obratiti na društvo za poljepšanje mjesta Lokve.

Društvo za poljepšanje mjesta.

Kongres slavenskih liečnika u Pragu. Česki liečnici i prirodoslovci priredjuju na Duhove t. g. u Pragu svoj III. sastanak, na koji su pozvali i ostale slavenske drugove, da sa uzajamnim sudjelovanjem promiču znanost i koristi staleža. Na tom kongresu sastali će se bez dvojbe svi vidjeniji slavenski liečnici i prirodoslovci, i to u mnogo većem broju nego li na drugom kongresu od god. 1882, održavanom također u Pragu, kojemu su prisustvovali među ostalim od strane Hrvata: gg. dr. Ivan Štambuk, dr. Ivan Nazor te M. Mandić kao djaci na sveučilištu u Pragu.

„Matica Hrvatska“ umoljava svoje društvene povjerenike, koji još do danas svoje članove „Maticae“ niti prijavili, a niti njihove prinose dostavili nisu, da svakako prvih dana ovoga mjeseca članove „Maticae“ svog povjereničkog kotara prijave i njihove prinose dostave, da im se uzomgnu što prije knjige priposlati. Knjiga „Maticae“ imade još dosta, te će se članovi „Maticae“ primati, dokle god bude zalih knjiga. Neprijavljeni još zagrebački članovi-prinosnici neka svoj prinos uplate i knjige podignu kod društvenoga knjigoveže (Frankopanska ulica).

Naknadni izbori za gradsko zastupstvo u Ljubljani obavljeni su prošloga mja. uz živahno sudjelovanje ljubljanskoga građanstva. Kod naknadnog izbora bijahu

izabrani svi predloženci narodno-napredne stranke. Narodno-katolička stranka nije postavila svojih kandidata u nijednom razredu.

Za naše ribarstvo. Dne 25. prošloga marca bio je u Spljetu sastanak nekolicine zanimanika i članova „Austrijskog ribarskog društva“, na kojem se je imalo odredili, ima li se za Dalmaciju osnovati posebno ribarsko društvo. Iza izmjene mnogih pojmova i radi važnih i osobitih razloga došlo se je do zaključka, da se na ime svih članova (Austrijskog ribarskog društva) iz Dalmacije upravi jedna molba na upraviteljstvo u Trstu, u kojoj neka se potraži, „da upraviteljstvo austrijskog ribarskog društva u Trstu“ u prvaj glavnoj društvenoj sjednici bude iznelo na odobrenje preinaku dosadanjih pravila u smislu ovih zaključaka:

1. Članovi „Austrijskog ribarskog društva“ iz Dalmacije izabratii će između sebe odbor od sedam lica i to predsjednika, podpredsjednika, tajnika i četiri odbornika, čija će imena dojaviti upraviteljstvu u Trstu odmah po izboru. Ovom je odboru sjelo. u Spljetu. Zadaća mu je, da sam pretrese sva pitanja onoseća se na unapredjenje ribarstva u Dalmaciji, a svoje zaključke, u ovom pogledu, podastrieti će na uvaženje upraviteljstvu u Trstu.

2. Izmed članova upraviteljstva „Austrijskog ribarskog društva u Trstu“ imaju biti iz Dalmacije od dvaju podpredsjednika jedan, te najmanje trećina ostalih upravitelja izim delegata.

Odredilo se je suviše, zamoliti sve članove „Austri. rib. društva“ iz Dalmacije, neka se svaki izjavi, pristaje li na ovaj zaključak, te neka svoju izjavu pošalje najdalje do 15. maja gosp. prof. Jurju Kolombatoviću u Spljet. Umoljena su sva gospoda članovi, da ne kasne javiti se, pa makar jednom dopisnicom. U Spljetu, 25. aprila 1901.

Odbor.

Kako su skromni talijanski zastupnici u carevinskom vijeću. Talijanska smotra „la Nuova Antologia“ priobćuje jedan članak napisan od jednoga talijanskoga zastupnika na carevinskom vijeću. U tom se članku kaže sve, što Talijani hoće da postignu od Austrije, dok su u Austriji. Trst mora steći svoju autonomiju i tramvajske puteve od Doline do središta. Trst ima biti spojen sa sjevernim stranama Europe drugom željezničkom savezom i u njegovoj luci moraju se provesti radnje, koje da podignu njegovu trgovačku važnost. Na administrativnom polju mora se učiniti koncesija provincijalnoj autonomiji, kako da pučko školstvo bude sasvim neodvisno od vlade.

Na školskom polju mora se podići talijansko sveučilište u Trstu, a u čitavoj „Venezia Giulia“ ne smije biti drugih srednjih skola ni drugih preparandija do talijanskih. Na ustavnom polju, toli zakon o udruživanju, koji onaj tiskovni moraju se iako aplicirati, da svako iredentističko društvo bude dozvoljeno i da talijanskim novinam bude slobodno pisati u iredentističkom smislu. Osim svega toga iz svih ureda mora biti absolutno izključen hrvatski i slovenski jezik te sve mora biti jedino talijansko. — Kao što se vidi, Austrija bi morala uništiti sav hrvatski i slovenski živalj i na svoje troškove tako upravljati Primorjem, kao da je ono dio Italije.

Za hrvatsku pučku školu na Rieci. U riečkom „Novom Listu“ od dne. 3. t.

mj. čitamo sliedeću utješljivu vjest, obzirom na ustrojenje hrvatske pučke škole na Rieci: „Sinoc je pod predsjedničtvom presvj. baruna Vranyczany bila kod Barčića sjednica odbora, koji je imao da prouči i predloži, koji će se put upotrebiti, a da Hrvati i Slaveni na Rieci dođu do jedne hrvatske škole. Gosp. Erasmo Barčić izradio je na temelju sakupljenih podataka jedan memorandum, koji je odbor nakon svestrane razprave prihvatio i učinio konkretne predloge o predmetu. Zaključeno je, da se čim prije sazove jedna skupština riečkih Hrvata, kojima će biti podastri koli memorandum, toli predlog odbora. Skupštinu će sazvali presvietli g. barun Gjuro Vranyczany“. Bilo sretno!

Puka u pekarstvo ili popularna uputa u pekarsku struku za svakoga. Napisao Andrija Zeininger. U Zagrebu, naklada pišćeva; tiskak Mile Maravića. Svezak II. Ciena 40 silira.

Društvene

Prvi istarski sokol, imati će ove nedelje svoj obićajni izlet. Cilj će se ustanoviti već prema stanju vremena. Odlazak je točno o 2 sata po podne iz društvenih prostorija. Zdravo!

Darovi i prinoseci „podružnici društva sv. Cirila i Metoda u Pazinu“. Srednjoskolska mladež u Virju K 20; gg. Matika Josip, Pazin, kao povjerenik sabrao K 9-06; Červar Šime svećenik, Roč, razlika kamata K —18; Rebek Pravoslav, Pazin, K —40; sabrano u Tinjanu kod otvorenja hrv. čitaonice za prodanu škatalu žigica družbe sv. Cirila i Metoda K 11; Pevsko in bratno društvo, Plavje, u spomen 10-godišnjeg obstanaka K 20-20; Trošt Juraj, Trošt, K —40; sabrano u kući g. Aleksandra Mogorović, Kašćerga, prigodom krsitbe djeteta K 7-70; oklada za Lindarski top K 4; sabrano u hrv. čitaonici Pazin K 2-28; dr. D. Trinajstić za darovanja jaja i preostatak od kupljenog sira K 1-60; za razprodana 4 koleđara K 4; Mandić Josip, povjerenik Matice hrvatske, prinos članova iste K 13-40; sabrano prigodom vještanja g. Antona Ivić, Gologorica K 20-90; Frankola Franjo nadjenih K —20; Gortan Josip, Trst, K 3; Trošt Jure, Pazin K —80; N. N. za popitu vodu kod Langhammera K 1-60.

OGLAS.

Na prodaju je više kmetština u obćini sanvicentskoj i barbanskoj. Poblize u našem uredništvu.

Restauracija

ŠEPUKA — PAZIN

sa sobama za prespavanje

preporuča se p. n. obćinstvu i putnicima za mnogobrojan posjet, obećajuec uvijek najtočnijiu poslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kriepek vina. Dobiju se također de-sertna vina, likeri i slastice.

Tafta za turiste od L. LUSERA. Najbolji i priznati liek za kurje oči zujevitost itd. Glavno skladište: Ljekarna E. Schwenk, Boč-Moidling 30. Dohva se u svim ljekarnama.

